

Visie van een jeugdige ringer op het ringwerk in Nederland.

Symen Deuzeman

'Hoe ziet een jonge ringer de toekomst van het ringwerk door vrijwilligers in Nederland?' Dat is de vraag die ik onlangs kreeg als relatief jonge ringer (28 jaar).

Waarom ringen we eigenlijk? Het ringen van vogels is natuurlijk een leuke bezigheid maar dit is uiteindelijk niet het hoofddoel van het ringen. Wat is dat doel dan wel? Mijns inziens zou het vangen (en ringen) van vogels moeten dienen om gericht gegevens te verzamelen. Deze gegevens worden vervolgens gebruikt om een relevante onderzoeksvraag te beantwoorden en aan de wereld kenbaar te maken door erover te publiceren. Het lijkt er vooralsnog op dat in de toekomst, als gevolg van het in werking treden van de Flora- en faunawet, elke ringactiviteit deel moet uitmaken van een onderzoeksproject of -plan.

Het verzamelen van gegevens verloopt het meest effectief wanneer er een onderzoeksplan met een duidelijk geformuleerde doelstelling aan ten grondslag ligt. De afgelopen tien jaar is er, wat projecten betreft, veel gebeurd in ringend Nederland. Er wordt steeds projectmatiger gewerkt, wat zich heeft vertaald in onder andere het Euring Swallow Project, het RAS-project en het CES-project. Met name bij het CES-project worden goede vergelijkbare jaarcijfers geproduceerd voor de periode van het broedseizoen. Ook kunnen deze jaarcijfers prima vergeleken worden met vele andere deelnemende Europese landen en gekoppeld worden aan de broedvogelindexen van het Broedvogel Monitoring Project van SOVON. Hetzelfde geldt voor het Euring Swallow Project (voorheen Boerenzwaluw Project) wat in diverse landen navolging heeft gevonden en waarbij de resultaten onderling goed vergelijkbaar zijn. Naast deze drie projecten zijn er vele vormen van ringwerk in Nederland aanwezig, met uiteenlopende doelstellingen. Er wordt in Nederland door vrijwillige ringers dus al behoorlijk

gestructureerd gewerkt, maar het ringwerk kan nog verder verbeterd worden.

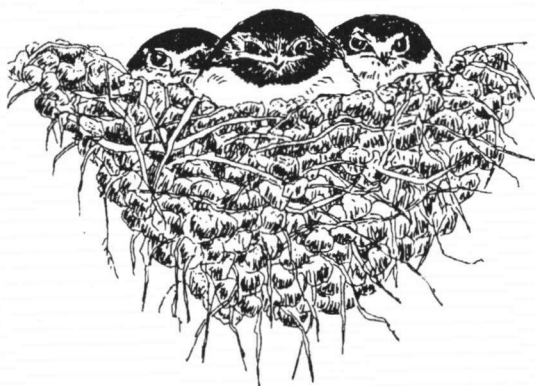
Zelf zie ik potenties in projecten binnen ringgroepen of een samenwerking van ringgroepen. Een voortzetting van het CES-project in de najaarsperiode is een optie, waarbij gegevens van ringstations waar nu al vrijwel dagelijks wordt geringd (denk aan de kuststrook) gestructureerd worden verzameld. Er ligt naar mijn idee ook een kans bij projecten opgezet vanuit eigen interesse/nieuwsgierigheid en/of uit de ideële gedachte dat de natuurwaarde kan worden verhoogd door de verworven kennis in te zetten. Natuurlijk moet van te voren worden nagegaan of de betreffende onderzoeksvraag wel relevant is en niet al beantwoord is, want dat zou zonde van tijd en moeite zijn.

Maar, waar haal je als ringer onderzoeks-ideeën vandaan? Om inspiratie op te doen kun je eens praten met een terreinbeherende instantie (o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Landschappen). Vanwege recente ontwikkelingen zoals gewijzigde methodes van beheer in hun gebieden zijn zij geïnteresseerd in de veranderingen als gevolg hiervan. Een voorbeeld. Vetgraad en gewicht kunnen de conditie van een bepaalde broedvogelsoort of overwinterende soort verraden. Een wijziging in conditie van de vogels kan daarom een directe link zijn met het gevoerde beheer. Men zou ook individuen van een bepaalde soort kunnen gaan kleurringen en deze gestructureerd in het terrein gaan volgen (wat eten ze en waar halen ze dit vandaan, jaarlijkse overleving en broedsucces, dispersie etc.). Ikzelf heb me onlangs laten inspireren door een kijkje over de grens te nemen. Afgelopen september ben ik, samen met twee andere Nederlandse ringers, afgereisd naar de Cota Doñana in zuidelijk Spanje. Hier is de professionele ringer José Luis Arroyo actief die meer onderzoeks-ideeën dan tijd heeft. Hij houdt zich onder andere bezig met het vereenvoudigen van de reeds opgestelde, ingewikkelde formules voor geslachtsbepaling van de Iberische Tjiftjaf (een ondersoort van onze Tjiftjaf). Een grote steekproef van deze soort is hiervoor nodig. Een inspirerende werkvakantie, die ik iedere zangvogelringer kan aanbe-

velen! Als laatste noem ik als inspiratiebron: het bijwonen van certificeringsactiviteiten. Voor ringers is de deelname hieraan zinvol omdat men hierdoor van de laatste inzichten en ontwikkelingen op de hoogte kan blijven en bovendien nieuwe technieken kan leren beheersen. Tijdens de certificeringsdag kunnen ook onderzoeksideeën worden uitgewisseld, of gepolst worden of andere ringgroepen er voor voelen mee te werken aan een opgesteld onderzoeksplan.

Mijn visie: ringers en ringgroepen zouden moeten nagaan of er meer nuttige gegevens zijn te halen uit hun ringwerkzaamheden. Het ringen moet leiden tot een grotere kennis, die aan een groter publiek kenbaar wordt gemaakt middels publicaties. Een eigen onderzoeksplan of deelname aan een onderzoeksproject lijkt voor elke ringer of ringgroep nodig om in de toekomst te kunnen voldoen aan de eisen van de Flora- en faunawet en de Wet op de Dierproeven.

Symen Deuzeman
Van Galenstraat 16
6826 RZ Arnhem

Boekbespreking : Svensk Ringmärkningsatlas – Swedish Bird Ringing Atlas

Volym 1, Lommar – rovfåglar.

Volume 1, Divers – raptors.

Fransson, T. & Pettersson, J. 2001. Stockholm

ISBN 91-86510-50-9

(Prijs c.a. SEK 248,00. Verkrijgbaar via (<http://www.naturbokhandeln.se/>).

Tijdens een gedenkwaardig vroege, zonnige rit door het ontwakende, groene, Groningse vlakke land met een eerste minibusje vol deelnemers aan de zojuist beëindigde General Meeting van EURING in Kollumeroord, terwijl de chauffeur als ware hij een volleerd pendelaar, stuur, gas, versnelling, toerental, spiegel binnen, spiegel buiten, links & rechts in de gaten hield, onderwijl de halfslaperige gesprekken trachtte bij te houden, nog een laatste toelichting op het landschap bij Aduard en de aloude goudplevieren- en kievitenvangst zocht te geven en ondertussen de kortste weg naar het NS-station in “Stad” niet te missen, klonk er half over de schouder ook nog dat er een ‘liten present i väskan’ was gestopt. En dat nu was, na het allereerste begin door Speek & Speek met hun Thieme’s Vogeltrekatlas uit 1984, en na Roggeman c.s. met in 1995 hun eerste deel van de Belgische atlas, bovenvermelde trekvogelatlas! Een geheel nieuwe, blauw-gele mijlpaal na al die jaren!

In dit handzame, mooi geïllustreerde en fraai en stevig gebonden boek van 189 volgevulde pagina’s, geven Thord Fransson (hoofd van de Zweedse Ringcentrale in het Natuurhistorisch Rijksmuseum, Stockholm) en Jan Pettersson (lange jaren hoofd van het door de SOF(de Zweedse NOU) gedreven, beroemde ringstation Ottenby op Öland, de lezer op bijna 140 bladzijden een zorgvuldig en goed gedocumenteerd en bijna volledig overzicht van alle in de schatkamers en –computers van de Zweden berustende gegevens van “hun” geringde vogels. De hoofdmoot van deze Atlas vormen –vanzelf- de talrijke landkaartjes met terugmeldingen, de grafieken met de ringaantallen 1911-1995, de kaarten van Zweden met alle ring-plaatsen

van de besproken vogels en de kleine, zwartwit-kaarten uit de SOF-Checklist 1990 met de (broed-)verbreiding van vrijwel elke behandelde soort. Slechts enkele soorten van de in totaal 62 gepresenteerde, komen er geheel zonder figuur af. Van *Gavia adamsii*, *Tachybaptus ruficollis*, *Podiceps grisegena*, *Cygnus columbianus* en *Falco vespertinus* werden in de loop van 85 jaren werk namelijk zó weinig exemplaren geRINGD (resp.: 1, 19, 15, 4 en 6), dat zij meer voor de volledigheid (wanneer ook maar één exemplaar werd teruggeMELD, dan was de opname zeker gesteld) zijn vermeld, dan om een andere redenen. Dit {ringwerk en de vaak wat anekdotische ("Asielvogel!")-terugmeldingen worden overigens wel zorgvuldig besproken in de Zweedse soort-teksten. En verder, dat dienen we bij het gebruik van deze atlas dus vooral niet te vergeten: alleen de meldingen van vogels BINNEN Zweden geringd en alleen mét metalen ringen, zijn er in besproken.

Jammer voor alle ringers die na de laatste Ringersdag met het lekkermaak-verhaal van Bennie van den Brink over Ngulia nu eens iets over Zweeds ring(en-)werk in Kenia hoopten op te pikken. En, ja, misschien ook wel jammer: over Capri (ook daar zijn langdurig Stockholm-ringen gebruikt) en Siberië (een toendra-expeditie in 1994) evenmin een woord! En, nu we toch bezig zijn met die vooraf gekozen beperkingen van het geboden materiaal: ook al het "hervangst-door-de-ringer-of-ringgroep-zelf-binnen-10-kilometer"-meldwerk is buiten het kader van deze atlas gehouden. En tenslotte is ook alle kleurmerkmeldwerk buiten de atlas gehouden. Alleen als naast de kleurcombinatie of halsband-inscriptie, ook het metalen pootnummer werd afge-lezen en gemeld, telde een terugmelding echt mee, bijv. bij Canadese Gans en Brandgans is dat het geval.

Gegeven al deze op zich begrijpelijke, algemene beperkingen, die de omvang van het gehele projekt zo overzichtelijk mogelijk moesten helpen houden, is het dan wel wat sneu te moeten lezen dat, bijvoorbeeld bij de Zeearend toch een heel groot deel ("Ett mycket stort material...") van alle metaalring-aflezingen, met name die op de voerplaatsen (dus op zich kwalificerend voor opname), slechts bij de projektcoördinator (in hetzelfde Riksmuseet) zijn beland en niet in het

boek. Wat verder wel een weloverwogen keuze vormt, bedoeld voor soortbescherming, zijn de (soms grove) afrondingen/samenvattingen in de presentaties van de ring- en vindplaatsen binnen Zweden van de bedreigde Steen- en Zeearend en Gier- en Slechtvalk. Over Slechtvalk gesproken: het lijkt wel alsof er maar één enkele, volledige terugmelding ooit, uit Nederland geplot staat. (Tot de Vogelwet 1936 gedroegen wij ons toch net als al die andere melders (schutters) in al die andere landen?). Maar, daar staat wel even tegenover dat over die ene Zweedse Krooneend in ons vaderland (slechts 11 stuks geringd) weer geen enkele twijfel bestaat en dat ook de kaart dat duidelijk laat zien!

Deze -meteen toegegeven- wat nationalistische-, eng-beperkte, Nederlandse, kleine-kikkerlandjes-vraag komt toch deels voort uit de generalisatie in de geboden kaartbeelden. De auteurs schrijven in hun uitgebreide Zweedse en zorgvuldig voor ons in het Engels vertaalde verantwoording, dat zij in de hele atlas voor Mercatorprojectie hebben gekozen. Diverse speciaal ontwikkelde ringcentrale-computer-programma's (door Bo Sällström –foto op blz. 24) en statistiek-applicaties en een speciaal ontwikkeld programma TISS (door Anders Bignert-geen foto en ook geen entry in de literatuurlijst) met aanpassingen voor de terugmeldingshantering en voor –behalve de kaartproductie- de aanmaak van de trekvoorkeursrichtingdiagrammen, waren nodig om alle data goed te extraheren en te kunnen presenteren. Mercatorprojectie dus. De aloude, richtinggetrouwe projectie met van die enorme, wat vertekende landmassa's in het Noorden, die veel lezers nog wel zullen kennen uit de Arnhem-Ringverslagen zoals die indertijd in Limosa verschenen. Wat er daardoor dus op de landkaartjes een beetje mist, is ons IJsselmeer. En Texel ook! De IJsselmeer-wateroppervlakte is flink wat groter dan die van, bijvoorbeeld, Gotland. Er zijn zelfs helemaal geen landsgrenzen en rivierlopen op de kaartjes aangegeven. Anderzijds staan wel weer de mondingen van Eems/Dollard, en de Ooster- en Westerschelde, naast die van de Loire en de Gi-ronde aangeduid. Wat weer wel voor deze lege, gele, open kaartbeelden pleit, is dat de diverse soorten symbolen voor de terugmeldingsplaatsen er ontegenzeggelijk uit springen. In een

uitgebreide verantwoording wordt nauwkeurig uitgelegd hoe men tot de selectie van het afgebeelde materiaal is gekomen. Zo zijn voor de verdeling van de terugmeldingsgroepen over de seizoenen onbetrouwbare data (vinddatum met een onzekerheid van c.a. 14 dagen; of: vogel was al heel lang dood) buiten beschouwing gelaten. Evenzo zijn meldingen met erg onnauwkeurige vindplaatsaanduidingen ook niet gebruikt voor de landkaarten. Tot grote correcties heeft dit niet geleid. Wel is nog, waar soorten erg weinig meldingen boden, zowel als bij alle terugmeldingen in tropisch Afrika, een categorie "onzekere vinddatum" weergegeven met een apart vijfhoek-symbool. Een interessant onderdeel vormt verder de "Box" met Recovery Statistics. Daarin wordt voor veel soorten (behalve de vijf eerder behandelde en nog de Steppekiekendief 8 geringd, Zwarte wouw 8, Nonnetje 19, Zwarte Zeeëend 15, Rotgans 42, Noordse Stormvogel 33 en Kuifduiker 27 geringd) doorgaans vermeld: het aantal geringd, individuen teruggemeld, gemelde pulli (of juvenielen), meldingen uit het buitenland, terugmeldingspercentage, totaal aantal teruggemeld-gevallen. Afhankelijk van de soort worden ook nog vermeld: oudste leeftijd, één na oudste individu, grootste afstand, meest zuidelijke vondst. Of men geeft weer: "gedood door de mens", naast "gekontroleerd als levend dier". Als een bonus wordt bij een enkele water- en roofvogel nog de gemiddelde herfsttreksnelheid en een topsnelheid opgegeven. En voor de oprechte roofvogelenthousiast zijn de kaartjes met de spannende verschillen in vindplaatsverdeling van de sperwers die geringd werden op Öland (Ottenby) en die uit Zuid-Zweden (Falsterbo) natuurlijk alleen al een reden om dit boek te bemachtigen! Aan de Sperwer zijn trouwens wel zes bladzijden gewijd. Aan de Havik en de Aalscholver overigens ook. Maar de echte wilde vogel-topscorer qua aandacht is –niet helemaal onverwacht!– de Visarend met zeven volle pagina's! Aan de Wilde Eend worden dan weliswaar ook 6 volle bladzijden besteed, maar eentje is halfvol met nieuws over opgefokte dieren. Knobbelzwaan is zonder meer ook een aandachtsoort. Wel dienen we hierbij niet te vergeten dat de mooie illustraties van Peter Larsson niet helemaal eerlijk over de behandelde soorten verdeeld zijn:- Smelleken nul komma

nul schets, Torenvalk een simpel (wel mooi, maar toch) gevalletje op een paal, Visarend bedeed met wel twee sfeervolle beelden. Niet zozeer een bonus, als wel een noodzakelijke extra uitleg zijn de extra boxen, tekstregels of landkaartjes bij soorten als Wilde Eend (die hand-opgefokt-groep), Ooievaar (herintroductie-vogels), Canadese Gans (import- & verplaatsingsgroepen) en Brandgans (de Gotland- en de "stads"-groep).

De Zweedse hoofdtekst biedt voor een Nederlandse lezer met enige passieve kennis van de taal, veel, ik zou haast durven zeggen: sappige, details extra. Maar voor iedereen met wat basis-Engels in de ringtas staan de hoofdzaken goed in de summaries (samenvattingen bij elke soort, in alle legenda van alle kaart-figuren en alle meld-boxen, alle richtingcirkels en alle levensjaartabellen en alle taart-figuren in de hele uitgave. Soortnamen zijn trouwens ook simpelweg in vertrouwd Engels genoteerd. (Hobby; Kestrel; Teal, enz.). Kortom : een goudmijn aan gegevens, prima toegankelijk!

Een "fleurig" onderdeel vormt de taartgrafiek bij de meeste soorten met de verdeling van vindomstandigheden of –oorzaken. In steeds slechts vier hoofdrubrieken staan: in helderrood : hunted (dus ook meer dan geweer), in donkergroen: controlled alive (ons bekende "gekontroleerd", aangevuld met: door leek gedaan), in donkerblauw : onbekende vindomstandigheden (alleen ring; dood zonder een oorzaak gemeld, etc.), in landkaartgeel : bekende omstandigheden (visnet; auto; glas; olie; kat; weer; hoogspanning, enz.). Zo is de Aalscholver vooral geel, de Blauwe Reiger half-rood (!), de Knobbelswaan vooral groen, de ganzen zijn jachtwild, de Zomertaling is dan wel met 95,5% "gejaagd" de topscorer (22 stuks), maar Wintertalingen geven met 89,3% van de 773 dieren opgegeven als "bemachtigd" een wat meer betrouwbaar beeld van hun zo betrekkelijke populariteit.

Fascinerend zijn de twee kaarten met stippen van Kuifeenden in de periode Sept-Nov en Mei-Aug in Finland, Rusland en West-Siberië. Ze doen sterk denken aan wat we in Nederlandse Kuifeenden (helaas is dat hier nu even niet te checken want deze recensie wordt (waar anders?) in een afgelegen Zweeds verblijf geschreven) kunnen zien.

Interessant is ook de gepresenteerde onderverdeling van de Mei-Augustus-meldplaatsen in datzelfde, grote gebied van de op drie verschillende plaatsen in Zweden geringde Kuifeenden. De Zuidelijkste dieren werden het meest oostwaarts gerapporteerd.

Eidereenden worden ook geregeld geschoten; een aparte grafiek laat zien dat het aandeel "hunted" de laatste decennia rond de 50% blijft schommelen. De terugmeldingen uit Nederland zijn in de loop van de zestig jaar sinds de eerste terugmeldingen van deze soort overigens niet bijzonder talrijk geweest; de nu zo vaak besproken schelpdiervisserij is minder gewoon dan: "vast in visnet" of: "olieslachtoffer". Denemarken, dat is hét land waar de Zweedse eiders vandaan gemeld worden. Ook nu weer een presentatie van gemiddelde posities van drie verschillende herkomst-(althans: ring-)gebieden. En zo blijft deze hele Zweedse atlas steeds maar weer uitnodigen tot weer een ander smakelijk geval of soort of kaart of wat dan ook opdissen, aanhalen of aantippen. Echter – ons "Op het Vinkentouw" is niet van elastiek en buiten dat komt een goede boekbespreking uiteindelijk toch steeds weer neer op kopen of negeren.

Maar –dat is de lezer hoop ik inmiddels nu wel duidelijk: voor wie de Zweedse ringerij niet wil veronachtzamen en wie best wel jaloers wil worden gemaakt op wat alle ringers en ringgroepen en ringinstellingen (in de fascinerende historische inleiding is sprake van wel vier verschillende ringcentrales/-instanties tot de centralisatie begin jaren zestig in "Stockholms Naturhistoriska riksmuseet") gecombineerd met die ene particulier (Olov Karlsson, die op blz. 15 uit de doeken gedaan wordt) met eigen ringen en de negentien actieve ring-stations allemaal hebben weten te bereiken, is dit boek een must.

Natuurlijk worden ook de ringen zelf getoond en besproken. En de ringfabrikanten zelf, vanzelf ook. (I.Ö. Mekaniska in Zweden is de leverancier voor wel 42 landen.) En dan de ringers natuurlijk. In 1911 kreeg conservator Gustaf Kihlén opdracht van de Biologische Vereniging aldaar om helemaal vanuit Gothenburg naar Kiruna in het verre Lapland te reizen en daar jonge Ruigpootbuizerds te ringen. Hij kon dat met steun van de intendant van zijn museum gaan doen. Van

die 76 dieren werden in de jaren nadien liefst 15 teruggemeld. We kunnen dat met recht een vliegende start noemen! Met een onderbreking tussen 1915-1921 ging het daarna weer hurry up, zeker toen –met eigen ringen- de Ornithologische Vereniging ook aan het ringen sloeg op Ottenby in 1952. (De ringtotalen staan op pagina 23; de meldtotalen iets verderop.)

Maar goed, de ringers dus. Kihlén als eerste (foto in vol ornaat met jachthond en schietgeweer op blz. 8) en dan al die andere actievelingen (amateur en beroeps) meestal slechts met een stipje voor hun woonplaatsen (lang niet altijd ringplaatsen, dus!) op blz. 16 en 17 op de kaart van Zweden met de verdeling in elk tiende jaar. Een uitzondering vormt Robert von Schultz, die we op blz. 22 een Pijlstaart zien wegen bij de eendenkooi van Ottenby. Hij was daar 21 jaar lang de kooiker, of liever : de vanger/ringer in dienst van de SOF.

Jaartotalen, stationsringers, uitsluitingen (van soorten en soms ringers), hoofdringers en sub-ringers, verboden soorten (meeuwen, mezen), projektsoorten (Ruigpootuil-nestkasten), arenden, computer-programma's, archieven, financiën, ringcentraleprocedures, Svensson!, alles komt aan bod op de bladzijden 9 tot en met 30. Voor ons in Nederland zijn het natuurlijk de overeenkomsten en de verschillen in al die jaren, die het meest boeien. Dat het Zweedse dankwoord waarin, onder anderen(!), Sören Svensson, Bo Fernholm, Bengt-Olov Stolt, Roland Staav, Anders Wirdheim en Thomas Alerstam staan genoemd, niet vertaald is in de Engelse inleiding is jammer, want zij verdienen alle lof voor de moed die zij er, sinds het eerste idee (in 1984! Hoe zou Sören daar nu weer aan gekomen zijn....?) werd gelanceerd, in hebben weten te helpen houden tot dit mooie resultaat eindelijk werd bereikt. Geld, tijd, energie, animo, zo ondertussen werd aan alles wel één keer gebrek geleden. Maar het is gelukt en hoe, na die allereerste keer dat me op een regenachtige zondag, ergens in donker Zuid-Zweden, begin augustus 2001 een korte blik op de eerste drukproeven uit de koffer uit de auto-koffer werd vergund.

De inspirator en stimulator van de Zweedse vogeltrek- en trekvogelonderzoekers, Thomas Alerstam uit Lund, schreef een behartenswaardig voorwoord waarin hij de adviezen van Linnaeus uit 1757 voor de studie van de vogeltrek, de steeds methodischer trektellingen van nadien, met de modernste technieken en methoden als radar, het gebruik van stabiele isotopen, satellietzender-peilingen en de analyse van de genetische verschillen in bloed- en veermonsters weet te verbinden. Maar ondanks al dat technische geweld van tegenwoordig, zal de basiskennis die ringwerk biedt en ons blijft bieden omtrent snelheid, oriëntatieprincipes, verschillen tussen populaties, geslachten en leeftijden, niet zomaar alle resultaten overbodig maken. Want slechts ringresultaten bieden het perspectief waarin de nieuwe methoden goed tot hun recht komen. En wat weten we nu al echt van alle veranderingen in klimaat en milieu, van overleving, levensduur, doodsoorzaken, plaatstrouw en verspreiding en van allerlei bestandsontwikkelingen, zonder de inzet van al die ringers, ringen en ring-vogels?

Een paar kleine zaken vallen nog te wensen:

- a. Toch graag een cumulatieve lijst van alle ringers. Zoveel ruimte hoeft dat niet te kosten, veel ringers draaien al decennia lang mee en hun eventuele specialismen zijn ook voor ons interessant.
- b. Het verschil tussen "pullmärkta" en "bougemärkta" is nogal onduidelijk..
- c. Jaartotalen (eventueel gesommeerd) van de besproken soorten in een apart aanhangsel. Nu blader je je rot wanneer je de getallen uit de staafdiagrammen en de Statistics-boxen handig zou willen vergelijken.
- d. Er bestaan bij diverse soorten verschillen –soms zelfs grote!- tussen het aantal in de vindomstandigheden (inklusief: onbekend) weergegeven en het totaal-aantal in de boxen: Slechtvalk 454 resp. 307; Ruigpootbuizerd 215 resp. 304; Buizerd 1859 resp. 1861; Grote Zaagbek 211 resp. 210; Grauwe Gans 738 resp. 804. Vreemd. De Rietgans, Torenvalk, Vis-arend, Sperwer, Havik, Bruine Kiekendief

en Wespendif kloppen. Evenals de Brilduiker, de Eidereend, de Kuifeend, de Wilde Eend, de Wintertaling, de Bergeend, de Brandgans, de Canadese Gans, de Knobbelzwaan en de Blauwe Reiger. Aalscholver is vermoedelijk ook wel O.K. maar er is geen totaal vermeld.

- e. Een staatje met een vindlandverdeling per soort zou ook heel aardig zijn. Dat compenseert wat voor die ontbrekende landcontouren en bovendien hebben we dat in ons Nederlandse ringwerk ook al vele jaren trouw bijgehouden. Er is immers vaak een groot-verschil in jacht- en meldgewoonten per land.

Dat waren de wensen. Maar ook zonder de eventuele vervulling daarvan, kijk ik nu al uit naar deel twee en drie.

Nu ons alles bekend is van die echt Zweedse soorten als Roodkeelduiker, Knobbelzwaan, Canadagans, Eidereend, Buizerd, Sperwer, Zeearend, Wespendif, Visarend, Dwerggans, Aalscholver en Slechtvalk, willen we ook alles weten van –natuurlijk- de Kraanvogels, van die duizenden bonte strandlopers, de vijfhonderd kemphanen, de kanoeten, de watersnippen, de rallen, de meeuwen met hun tienduizenden stuks (nog een laatste kleine auto-anekdote: onderweg achterin een Volvo van Chemnitz (laatstgehouden Euring-bijeenkomst) naar vliegveld Leipzig (de eerste auteur vloog naar Stockholm; de overige inzittenden reden door naar Travemünde en staken met de veerboot over naar Zweden) werden al de vele Kokmeeuw-kaartjes in de Zweedse laptop getoond. Hoe het zogeheten “Frenk Mahjor” effect precies zal worden behandeld is nog een grote verrassing, de andere meeuwen, de Reuzenstern, kortom : snel, snel! Geef uit, geef uit! (Laatste bericht: dat deel Twee komt herfst 2004 uit).

En dan, daarna, dan komt het waar al die Nederlandse ringers die wel eens een Stockholm-ring-vogel in hun hand hadden, op zitten te wachten: deel DRIE met de zangvogels.

Ik kan niet wachten!

Rinse Wassenaar